

Sygn. akt I CSK 2550/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa L. W.
przeciwko Miastu i Gminie Krotoszyn
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 15 grudnia 2022 r.
w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 24 czerwca 2022 r., sygn. akt I ACa 905/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od L. W. na rzecz Miasta i Gminy Krotoszyn kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz adwokata P. J. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych podwyższoną o kwotę należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce L. W..**

UZASADNIENIE

Powódka L. W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, oddalającego apelację skarżącej w sprawie o zapłatę odszkodowania i zadośćuczynienia przeciwko Miastu i Gminie Krotoszyn.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Pierwsze z nich zostało ujęte w formie pytań o to, czy uchwała Rady Gminy wydana na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, w brzmieniu sprzed 21 kwietnia 2019 r., jest zgodna z prawem, gdy w kryteriach wyboru osób do lokalu socjalnego nie uwzględnia osób potrzeb niepełnosprawnych, a także o to, czy osoba niepełnosprawna może dochodzić zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną przydzieleniem lokalu socjalnego przez władze samorządowe, niedostosowanego do jej potrzeb życiowych. Drugie z zagadnień dotyczyć miało tego, czy „dopuszczalnym jest przyjmowanie za własne przez sąd II instancji ustaleń faktycznych sądu I instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych, oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd II instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku”.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie

art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Postawione przez skarżącą pytania nie są istotnymi zagadnieniami prawnymi w przedstawionym wyżej rozumieniu.

Pierwsze z nich nie odnosi się w ogóle do konkretnych przepisów. Skarżąca wskazuje wprowadzić na zmianę stanu prawnego, wynikającą z wejścia w życie ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (tj. przed 21 kwietnia 2019 r.), jednakże, jak sama wskazuje, stan prawny ukształtowany na mocy tej ustawy nie ma zastosowania w sprawie. W konsekwencji skarżąca pyta o „zgodność z prawem” (bez wskazania na konkretny przepis prawa) „uchwały Rady Gminy”, lecz bez wskazania określonej jednostki redakcyjnej tej uchwały lub choćby zidentyfikowania aktu prawa miejscowego, o którym mowa. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika ogólne niezadowolenie z zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia; motywy wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie zostały jednak, co trafnie zauważono w odpowiedzi na skargę kasacyjną, powiązane z konkretnymi przepisami, a powódka, w miejsce deklarowanej w skardze identyfikacji poważnego problemu jurydycznego, w istocie pyta o

prawidłowość wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. W końcowej części wyводу skarżąca wskazuje na bliżej niedookreśloną „lukę prawną” istniejącą, jej zdaniem, jak można się domyślać, przed 21 kwietnia 2019 r. Nie wyjaśniono jednak, na czym miałyby polegać stan nieuregulowania, dlaczego miałyby mu być przypisywane znaczenie prawne i w czym konkretnie znaczenie to miałyby się przejawiać.

Walorów istotnego zagadnienia prawnego nie ma również pytanie o to, czy osoba niepełnosprawna może dochodzić zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną przydzieleniem jej lokalu socjalnego niedostosowanego do jej potrzeb życiowych. Sytuacje, w których podmiotowi prawa przysługuje zadośćuczynienie za krzywdę, są ściśle określone przepisami prawa, przy czym normatywnym kryterium zasądzenia zadośćuczynienia nie jest konkretnie status podmiotu pokrzywdzonego jako osoby niepełnosprawnej. W określonych przepisami prawa przypadkach każdy podmiot wykazujący spełnienie przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia, w tym – co oczywiste – także osoba niepełnosprawna, może skutecznie wystąpić o kompensację krzywdy. Kwestia ta jest jasna i nie stanowi zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Ponadto wspomniane wywody skarżącej, niezależnie od wskazanych braków, nie pozostają również w związku ze sprawą. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego nie wynika bowiem, by potrzeby powódki, jako osoby niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym, nie zostały wzięte pod uwagę przez pozwaną gminę.

Poważne wątpliwości budzi sformułowanie przez profesjonalnie reprezentowaną skarżącą pytania o dopuszczalność przyjmowania przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji „w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych”. Pozostaje bowiem oczywiste, że zawsze możliwe jest podzielenie przez sąd drugiej instancji ustaleń sądu pierwszej instancji, a samo zakwestionowanie takich ustaleń w apelacji nie wymusza na sądzie drugiej instancji poczynienia ustaleń odmiennych. Równie oczywiste jest, że, w razie postawienia w tym kierunku odpowiednich zarzutów procesowych, nakaz ich rozważenia skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego. Dla zawodowego

prawnika jasne jest także to, że efekt wspomnianych rozważań powinien znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia sądu drugiej instancji.

Nie sposób uznać, by tak rudymen tarne kwestie stanowiły „istotne zagadnienie prawne”, skoro znajdują one swoje rozstrzygnięcie wprost w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i nie budzą żadnych kontrowersji ani w nauce prawa, ani w judykaturze. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się do przytoczenia kilku tez orzeczeń dotyczących charakteru postępowania apelacyjnego i specyfiki uzasadnień orzeczeń drugoinstancyjnych; metoda i przyczyna wyboru tych konkretnie stanowisk judykatury nie została przez skarżącą wyjaśniona i nie poddaje się rekonstrukcji. Wywody powódki w tym punkcie nie składają się na odpowiednio uporządkowany wywód prawny i nie pozwalają na ustalenie, dlaczego pytania postawione w skardze miałyby mieć znaczenie dla sprawy, skoro nawet pobieżna analiza uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego świadczy o zidentyfikowaniu przez ten Sąd zarzutów powódki i odniesieniu się do nich w obszernych wywodach.

Omawiane obecnie „zagadnienie” wiązać ma się, jak należy mniemać, z zarzutem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. „polegającego na przejęciu przez sąd II instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, bez dostatecznych merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu I Instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym i dokonanie na ich podstawie dowolnej oceny, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rzetelnie rozpoznane”. Na marginesie wypada zatem zauważyć, że Sąd dostrzega, iż zarzut ten niemalże *verbatim* powiela przykładowy zarzut zawarty we wzorze skargi kasacyjnej dostępnym w jednej z komercyjnych baz informacji prawnej. Daleko idąca, a jednocześnie niedająca się uznać za przypadkową, zbieżność dostrzegalna jest również między uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania a uzasadnieniem ww. wzoru. Nie dokonując szerszej oceny takiego działania pełnomocnika, wypada co najmniej zauważyć, że w istocie mechaniczne oparcie się na wzorze pisma, stworzonym bez związku z konkretną sprawą, nie sprzyja przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, nie znajdując podstaw do jej niezastosowania; wysokość kosztów ustalono na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powódkę z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[as]

I.n